

וְנָח מֵצֵא חֵן בְּעֵינֵי יְהוָה:

נח

אֱלֹהֵי תוֹלְדֹת נָח אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו אֶת־  
הָאֱלֹהִים הִתְהַלֵּךְ־נֹחַ:

וַיֹּאמֶר יְהוָה לְנֹחַ בְּאַתָּה

וְכָל־בֵּיתְךָ אֶל־הִתְבָּה פִּי־אֶתְךָ רְאִיתִי צַדִּיק לִפְנֵי בְּדֹרֹתָ:  
הָאֵל:

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־אַבְרָם לֵךְ־לְךָ מֵאֶרֶץ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית  
אָבִיךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֵרָאךָ: וְאָעֲשֶׂה לְגֹי גָדוֹל וְאַבְרָם  
וְאַגְדִּלָּהּ שְׁמֹךְ וְהָיָה פֶּרֶךְ: וְאַבְרָם מִבְּרָכָיִךְ וּמִקְלָלֶיךָ אָאֵר  
וְנִבְרָכִי בְךָ כָּל־מִשְׁפַּחַת הָאָדָמָה:

וכבר הרחבנו הביאור בכמה מקומות שכאשר  
יעמוד האדם על הדברים ההם יקנה בהם  
הבנה שלימה אמיתית בענין הזה שהדבר הזה  
מתחייב ומוכרח להיותם חבור הקדוש נצחי ומ"מ  
למעלת ענין הנכבד הזה יש להאריך בזה כי  
בדבר זה יודע מעלת ישראל ויתבאר לך כי לא  
עזב הש"י את ישראל בגלותם. וכאשר מצאנו  
כי הדברים הטבעיים אשר הם בעולם כולם יש  
להם קיום לא ישתנו ולא יצויר שיהיה לדבר שהוא  
יותר במעלה מן הטבע ובלתי נכנס תחת הטבע  
כמו שהוא דביק ישראל בו ית' אשר הדביקות

הזה בלתי טבעי, ואם באולי יאמר שמצאנו  
שהדביקות הזה היה לו סתופת וחסרון לפי המעשים  
וכך אפשר שיוסר הדביקות לגמרי בודאי דבר  
זה אפשר אצל נח שלפי שלא היה הדביקות  
רק פרטי לנח בלבד כאשר ישתנו הפרטים ישתנה  
הדביקות ג"כ. אבל האבות שלא היה הבטחתם  
פרטי רק כללי לך ולזרעך אתן את הארץ ודבר זה  
נקרא דביקות כללי, דהיינו כלל האומה ואין שנוי  
בכללי רק השנוי הוא בפרט. ולפיכך אע"ג שיתוסף  
ויגרע הדביקות לפי המקבלים מ"מ נמצא עצם  
הדביקות הכללי עומד, לכן דביקות הזה אין לו  
שנוי אף בגלות, כי לא שייך השתנות ע"י חטא  
כי אם שיגיע לפרטי השינוי, אבל לא יגיע שנוי  
לכללי ולהורות לך כי לא היה התחלת הדביקות  
מצד הפרט רק הדביקות הזה דביקות כללי, לא  
דביקות פרטי, לכן כאשר בחר הש"י מתחלה  
באברהם והוציאו מאור כשדים לתת לו הארץ  
כתיב (בראשית י"ב) ויאמר ה' אל אברם לך לך  
מארצך וממולדתך אל הארץ אשר אראך. והקשה  
הר"ם ז"ל שתימה הוא שלא זכר הכתוב קודם  
זה שהיה אברהם צדיק ולכן נגלה עליו השכינה  
ואמר לו לך מארצך וממולדתך וגו', כי בלא  
זה לא נגלה עליו השכינה ואמר לו לך מארצך  
לכן ראוי היה לכתוב קודם צדקת אברהם. וכמו  
שתמצא בנח (בראשית ו') ונח מצא חן בעיני ה'  
ואח"כ כתיב (שם) אלה תולדות נח וגו', הזכיר  
קודם צדקת נח קודם שהזכיר שדבר השם יתברך  
עמו, אבל לפי הדברים אשר אמרנו לך לא יקשה  
כלל כי אצל נח לא היה רק בחירה פרטי והבחירה  
הפרטית הוא לפי מה שהוא והכל הוא לפי מעשה  
צדקות שלו, אבל באברהם לא היה בחירה פרטית  
רק באומה הישראלית שהם זרעו, שהרי כתיב  
באותה בחירה ואעשה אותך לגוי גדול וזה בחירה  
כללית ובחירה כמו זאת אין תולה במעשה כלל  
ולא בחטא כי המעשה הוא לפרט, אף כי בודאי  
זכות אבות מועיל, מכל מקום עיקר הבחירה  
בחיירה כללית בו ובזרעו. ואל יקשה לך מה שכ'  
(דברים ט') לא בצדקתך אתה בא לרשת וגו' ולמען  
הקים את הדבר אשר נשבע ה' לאבותיך, בודאי

ואז היה לך לומר כאשר אין מעשיהם טובים  
ימאס בהם שדבר זה אינו, רק כי הבחירה בהם  
מצד עצמם וזוהי בחירה כללית. אבל באומות כ'  
קודם להיות לי לעם, שכאשר מעשיהם טובים  
וצדיקים אז השם יתברך מקרב אותם, ואין  
הקירוב אליהם רק מצד הפרטני לא בחירה  
כללית, ולכך אצל נח שהשם יתברך קרבו זה  
היה בשביל מעשיו בלבד, ולכך לא היה הבחירה  
בזרעו כלל. ואלו יבינו זה בני אדם לא עלה  
על מחשבתם מחשבת הבל לומר כי השם יתברך  
מאס בישראל חס ושלום.

דבר זה מה שהביא אותו הדור אל הארץ היה  
תולה בזכות אבות וגם דבר זה פרטי, אבל עיקר  
הבחירה שבחר השם יתברך באברהם לא היה  
בחירה פרטית רק שבחר בו ובזרעו אחריו  
בחירה כללית ולא היה בחירה פרטית, שהבחירה  
הפרטית הוא לפי המקבל ואם נשתנה המקבל  
ישתנה הדבר ולכך יתורץ השאלה שלא הזכיר  
הכתוב צדקת אברהם קודם שנגלה עליו השכינה  
ואמר לו לך מארצך וממולדתך וגו' שאם כך  
היה משמע שלכך נגלה עליו הקב"ה ואמר לו  
לך מארצך, בשביל זכותו שהזכיר, ואם  
כן היה זאת האהבה תלויה בדבר וכל אהבה  
התלויה בדבר בטל דבר בטל האהבה, לפיכך  
אל בחירה הפרטית יש שנוי ולא אל הבחירה  
כללית, וכיון שלא נזכר צדקת אברהם קודם  
שאמר לו לך מארצך לא היה זה בשביל צדקת  
אברהם עד שתאמר אם בטל דבר בטל האהבה,  
כי זכות אבות אפשר שיהיה תמה וא"כ תהיה  
הבחירה הזאת שבחר באברהם בטל, ולכך לא  
הזכיר זכותו לומר כי הבחירה הזאת לא תליא  
בזכות כלל, לכך אי אפשר שיהיה דבר זה בטל  
ודברים אלו ביארו חכמים בדבריהם הנאמנים  
במדרש מי זה ערב לבו לגשת אל ה' אמר רבא  
בר רב הונא מעלה זו יש בין ישראל לגוים,  
דאלו בישראל כתיב והייתי לכם לאלהים והמה  
יהיו לי לעם ואלו בגוים כתיב מי הוא זה ערב  
את לבו לגשת אלי נאם ה' להיות לי לעם ואני  
אהיה להם לאלהים ע"כ. בארו כזה דברינו אשר  
אמרנו לך כי ההפרש אשר יש בין ישראל לאומות  
כי השם יתברך בחר בישראל בעצם ולא בשביל  
מעשיהם הטובים, שלא לומר דוקא כאשר הם  
עושים רצונו של השם יתברך אז בחר בהם  
ולא כאשר אין עושים רצונו של השם יתברך,  
ולפיכך כתיב והייתי לכם לאלהים קודם ואחר  
כך ותמה יהיו לי לעם כלומר מה שהשם יתברך  
בחר בישראל הוא קודם ואף כי ישראל אינם  
מקבלים אלקותו, לכך לא כתב גם כן קודם בחירת  
אברהם מעשיו הטובים, שלא תאמר כי הוא ית'  
בחר באברהם ובזרעו אחריו בשביל מעשיהם,

## פרק המישי שבת נה

וכו"ש תינו אמר רב תינו תחיה תינו תמות ושמואל אמר  
תמה זכות אבות ורב יוחנן אמר תחון זכות אבות

ושמואל אמר תמה זכות אבות  
ורבי יוחנן אמר תחון  
זכות אבות - לומר רבינו תס דזכות  
אבות תמה חבל ברית אבות לא  
תמה דהת כתיב (ויקרא לו) וזכרתיו  
הת בריתי יעקוב אף לאחר גלות ואין  
אין חס מזכירין זכות אבות חלל  
הברית